

مرکز امور اجتماعی و فرهنگی

معاونت امور سازمان های مردم نهاد

طرح استاندارد سازی موضوع فعالیت سازمان های مردم نهاد

تدوین: گروه طرح و برنامه

سال: تیر ماه 1390

ضرورت طرح موضوع:

مشارکتهای مردمی در قالب سازمانهای مردم نهاد و در چارچوب موضوعاتی مانند امور اجتماعی، امور خیریه، امور بشردوستانه، عمران و آبادانی، بهداشت و درمان، امور زنان، آسیب دیدگان اجتماعی، محیط زیست و امثالهم موضوعی است که در قوانین و اسناد بالادستی مورد تاکید و توجه بوده است و دستگاه های متعددی نسبت به صدور مجوز فعالیت در زمینه های مذکور اقدام می نمایند که از این جهت فقدان مدیریت یکپارچه و تعدد مراجع تاسیس و صدور از منظر آسیب شناسی مدیریت سازمان های مردم نهاد محل تامل است. اما موضوعی که باعث شده است تا طرح حاضر تدوین گردد فرایند تاسیس، نظارت و استعلام براساس آئین نامه هیات وزیران است که ماده 3 آئین نامه موضوع فعالیت سازمانهای مردم نهاد را شامل موارد گوناگونی اعم از اجتماعی، فرهنگی، محیط زیست و... ذکر نموده ولیکن به ذکر مصداقها و مولفه های آن نپرداخته است، ابلاغ این تصویب نامه مذکور و به تبع آن خلاء های موجود باعث شده است که در موارد متعددی فعالیتهای مشابه ذیل موضوعات گوناگون ثبت شده و رویه واحدی برای اجرای مصوبه نبوده است. از طرفی در پیش نویس قانون سازمانهای مردم نهاد حوزه فعالیت، جایگزین موضوع فعالیت گردیده و تعیین مصداقهای آن به عهده هیات عالی نظارت گذاشته شده است بنابراین خلاء گذشته کماکان به جای خود باقی مانده است که پس از تصویب و ابلاغ قانون ممکن است مسایل و مشکلات در عین اجرا پیش بیاید. لذا به منظور دستیابی به شیوه موثری که بتواند ضمن برطرف نمودن کمبودها و نواقص گذشته، بستر اجرای بهتر قانون را فراهم نماید و الگوی

واحد و استاندارد دی جهت اجرادر سراسر کشور ایجاد نماید ، طرح استانداردسازی حوزه وموضوع فعالیت سازمانهای مردم نهاد در دستور کار اداره سازمان های مردم نهاد وزارت کشور قرار گرفت. این طرح علاوه بر اینکه سهولت در تشخیص دستگاه تخصصی با هدف تقویت نظارت بر تاسیس و نظارت بر فعالیت های سازمان های مردم نهاد را ممکن خواهد ساخت ، امکان شناسایی موضوعات فعالیت در زیر مجموعه حوزه فعالیت را برای متقاضیان تاسیس سازمان مردم نهاد فراهم خواهد نمود.

اهداف طرح:

الف: تعیین محورهای فعالیت سازمانهای مردم نهاد

ب: تعیین حوزه فعالیت سازمان های مردم نهاد

ج: استخراج موضوع فعالیت سازمانهای مردم نهاد

د: احصا دستگاه های تخصصی به تفکیک موضوع فعالیت

روش انجام کار:

طرح حاضر با استفاده از روش دلفی انجام شده است. به این معنا که ابتدا محورها ، حوزه ها و موضوع فعالیت

سازمان های مردم نهاد از دستگاه های تخصصی سوال شده است. دستگاه های تخصصی با استفاده از دانش

کارشناسی و تخصصی نظرات خود را اعلام نموده و پس از جمع بندی نظرات دستگاه های تخصصی دوباره به دستگاه های تخصصی ارسال شده و نظرات آنها به صورت تشکیل جلسه و یا به صورت مکتوب دریافت شده و نهایتاً به شکل طرح پیش رو تدوین شده است. لازم به ذکر است یافته های حاصل از طرح مبتنی بر دیدگاه های کارشناسی و تجربی کارشناسان دستگاه های تخصصی بوده است.

تعریف مفاهیم:

سازمان مردم نهاد: براساس آئین نامه مصوب هیات وزیران مورخ 1384/5/8 به شکل هایی اطلاق می شود که گروهی از اشخاص حقیقی یا حقوقی غیر حکمتی به صورت داوطلبانه با رعایت مقررات مربوط تاسیس شده و دارای اهداف غیر انتفاعی و غیر سیاسی است.

محور فعالیت: عبارتست از یک عنوان کلی که شامل حوزه های فعالیت چند گانه است.

حوزه فعالیت: عبارتست از یک عنوان تخصصی کلی که در برگیرنده موضوعات فعالیت تخصصی چند گانه است.

موضوع فعالیت: عبارتست از یک فعالیت تخصصی که در ذیل یک حوزه فعالیت قرار می گیرد. این مفهوم اشاره به مصداق های فعالیت زیر مجموعه حوزه فعالیت دارد.

دستگاه تخصصی: دستگاه یا سازمان دولتی است که موضوع فعالیت سازمان مردم نهاد به آن دستگاه مربوط بوده و دستگاه مربوطه رسالت اعلام نظر تخصصی بر اساس موضوع فعالیت را برعهده دارد

* جدول استاندارد سازی موضوع فعالیت مردم نهاد *

محور فعالیت	حوزه فعالیت	موضوع فعالیت	دستگاه تخصصی مربوطه
1- امور اجتماعی	1-1 پیشگیری از آسیبهای اجتماعی	1-1-1-1- پیشگیری از اعتیاد به مواد مخدر	ستاد مبارزه با مواد مخدر
		1-1-2-1- درمان معتادان و ترک اعتیاد مواد مخدر	سازمان بهزیستی
		1-1-3-1- پیشگیری از آسیبهای رفتاری	سازمان بهزیستی
		1-1-4-1- پیشگیری از جرائم اینترنتی	ستاد مبارزه با جرائم اینترنتی
		1-1-5-1- پیشگیری از مهاجرت و حاشیه نشینی	وزارت کشور
		1-1-6-1- پیشگیری از خشونت های خیابانی	وزارت کشور
		1-1-7-1- پیشگیری از مصرف مشروبات الکلی	وزارت کشور
		1-1-8-1- پیشگیری از دخانیات	وزارت بهداشت
2- رفاه اجتماعی و ارتقای مهارتهای اجتماعی	1-2.1 ارتقای امور رفاهی	1.2.1 ارتقای امور رفاهی	وزارت رفاه
		1.2.2 ارتقای روحیه مشارکت و کارگروهي	وزارت کشور
		1.2.3 ارتقای مهارتهای فردی	سازمان فنی و حرفه ای
		1.2.4 برنامه ریزی اوقات فراغت	وزارت ورزش و امور جوانان
		1.2.5 نشاط اجتماعی	وزارت کشور
		1.2.6 ارتقای مهارت های معلولین	سازمان بهزیستی
		1.2.7 حمایت از معلولین	سازمان بهزیستی
		1.2.8 کارآفرینی	وزارت کار و رفاه اجتماعی
		1.2.9 خلاقیت و ابتکار	بنیاد ملی نخبگان
3- امور خیریه و نیازمندان	1-3.1 امور خیریه و کمک به نیازمندان	1.3.1 امور خیریه و کمک به نیازمندان	کمیته امداد امام خمینی (ره)
		1.3.2 حمایت از ایتم	کمیته امداد امام خمینی (ره)
		1.3.3 کمک به درمان بیماران نیازمند	کمیته امداد امام خمینی (ره)
4- امور زنان و خانواده	1-4.1 امور اجتماعی و فرهنگی زنان	1.4.1 امور اجتماعی و فرهنگی زنان	اداره کل بانوان وزارت کشور
		1.4.2 آسیب های خانواده	اداره کل بانوان وزارت کشور
		1.4.3 پیشگیری از طلاق	اداره کل بانوان وزارت کشور
		1.4.4 پیشگیری از کودک آزاری	سازمان بهزیستی
		1.4.5 پیشگیری از خودکشی	سازمان بهزیستی
		1.4.6 تحکیم بنیان خانواده	اداره کل بانوان وزارت کشور
		1.4.7 ارتقای مهارتهای زندگی	اداره کل بانوان وزارت کشور
		1.4.8 حقوق زنان	قوه قضائیه
		1.4.9 سلامت زنان	وزارت بهداشت و درمان
5- امور کودکان	1-5.1 کودکان آسیب دیده اجتماعی	1.5.1 کودکان آسیب دیده اجتماعی	سازمان بهزیستی کشور
		1.5.2 امور فرهنگی و تربیتی کودکان	کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان
6- امور جوانان	1-6.1 ازدواج جوانان	1.6.1 ازدواج جوانان	وزارت ورزش و جوانان
		1.6.2 کمک به اشتغال جوانان	وزارت ورزش و جوانان
		1.6.3 اوقات فراغت جوانان	وزارت ورزش و جوانان
		1.6.4 مسکن جوانان	وزارت ورزش و جوانان
		1.6.5 سلامت روحی و هویت جوانان	وزارت ورزش و جوانان
		1.7.1 فرهنگ شهروندی	وزارت کشور

وزارت کشور	1.7.2 فرهنگ ترافیک	7-1 حقوق شهروندی	2- امور فرهنگی
وزارت کشور	1.7.3 قانون گرایی و انضباط اجتماعی		
سازمان بهزیستی	1.7.4 امور سالمندان		
وزارت کشور	1.7.5 فرهنگ آپارتمان نشینی		
سازمان تبلیغات اسلامی	2.1.1 ترویج ارزشهای اخلاقی	1-2 ترویج ارزشها و فرهنگ اسلامی	
مجمع تقریب مذاهب	2.1.2 مذاهب اسلامی		
سازمان تبلیغات اسلامی	2.1.3 فعالیت های قرآنی		
سازمان تبلیغات اسلامی	2.1.4 توسعه و تقویت فرهنگ دینی		
سازمان تبلیغات اسلامی	2.1.5 ترویج فرهنگ نماز		
سازمان تبلیغات اسلامی	2.1.6 ترویج فرهنگ امر به معروف و نهی از منکر		
سازمان تبلیغات اسلامی	2.1.7 ترویج فرهنگ مودت و همکاری		
سازمان تبلیغات اسلامی	2.1.8 ترویج فرهنگ خمس و زکات		
سازمان تبلیغات اسلامی	2.1.9 ترویج فرهنگ هبه و بخشش		
سازمان تبلیغات اسلامی	2.1.10 ترویج فرهنگ کسب روزی حلال		
سازمان تبلیغات اسلامی	2.1.11 ترویج فرهنگ و سیرت علوی		
سازمان تبلیغات اسلامی	2.1.12 ترویج فرهنگ مهدویت		
سازمان تبلیغات اسلامی	2.1.13 ترویج فرهنگ وحدت و همبستگی اسلامی		
وزارت کشور	2.1.14 ترویج فرهنگ عفاف و حجاب		
بنیاد شهید و امور ایثارگران	2.2.1 ترویج فرهنگ ایثار و شهادت	2-2 ایثار و شهادت	
بنیاد شهید و امور ایثارگران	2.2.2 حمایت از خانواده شهدا، جانبازان و ایثارگران و آزادگان		
بنیاد حفظ آثار و نشر ارزشهای دفاع مقدس	2.3.1 نشر ارزشهای دفاع مقدس	3-2 دفاع مقدس	
بنیاد حفظ آثار و نشر ارزشهای دفاع مقدس	2.3.2 حفظ آثار دفاع مقدس		
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	2.4.1 سینما	4-2 هنر	
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	2.4.2 نمایش و تئاتر		
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	2.4.3 موسیقی		
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	2.4.4 طراحی		
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	2.4.5 نقاشی		
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	2.4.6 معماری		
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	2.4.7 شعر و ادبیات		
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	2.4.8 صنایع دستی		
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	2.4.9 نگارگری		
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	2.4.10 عکاسی		
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	2.4.11 چاپ و نشر		
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	2.4.12 خوشنویسی		
سازمان میراث فرهنگی و گردشگری	2.5.1 جذب توریست و گردشگر	5-2 میراث فرهنگی و گردشگری (اعم از مادی و معنوی)	
سازمان میراث فرهنگی و گردشگری	2.5.2 کمک به توسعه صنایع دستی		
سازمان میراث فرهنگی و گردشگری	2.5.3 اکوتوریسم		
سازمان میراث فرهنگی و گردشگری	2.5.4 توسعه گردشگری داخلی		
سازمان میراث فرهنگی و گردشگری	2.5.5 توسعه گردشگری خارجی		
سازمان میراث فرهنگی و گردشگری	2.5.6 کمک به توسعه مراکز تفریحی و گردشگری		
سازمان میراث فرهنگی و گردشگری	2.5.7 کمک به توسعه مراکز اقامتی و هتل ها		
سازمان میراث فرهنگی و گردشگری	2.5.8 اطلاع رسانی در حوزه میراث فرهنگی و گردشگری		

سازمان میراث فرهنگی و گردشگری	2.5.9. حمایت از معماری اصیل اسلامی - ایرانی		
سازمان میراث فرهنگی و گردشگری	2.5.10. توریسم درمانی		
سازمان میراث فرهنگی و گردشگری	2.5.11. ساماندهی سفرهای خارجی ایرانیان		
وزارت آموزش و پرورش	2.6.1. ساخت مدرسه	2-6 زیرساخت های فرهنگی	
وزارت آموزش و پرورش	2.6.2. تجهیز مدارس		
وزارت آموزش و پرورش	2.6.3. ساخت کتابخانه		
وزارت آموزش و پرورش	2.6.4. تجهیز کتابخانه		
وزارت آموزش و پرورش	2.6.5. ساخت مراکز فرهنگی		
وزارت آموزش و پرورش	2.6.6. تجهیز مراکز فرهنگی		
وزارت بهداشت و درمان	3.1.1. توسعه فناوریهای نوین پزشکی	3-1 توسعه بهداشت عمومی	
وزارت بهداشت و درمان	3.1.2. پیشگیری از بیماریهای مسری و واگیردار		
وزارت بهداشت و درمان	3.1.3. توانمندسازی مردم جهت مقابله با بیماریها		
وزارت بهداشت و درمان	3.1.4. بهداشت خانواده ها		
وزارت بهداشت و درمان	3.2.1. ارتقای بهداشت محیط شهری	3-2 بهداشت محیط	
وزارت بهداشت و درمان	3.2.2. ارتقای بهداشت محیط روستایی		
سازمان محیط زیست	3.2.3. بهسازی محیط		
وزارت بهداشت و درمان	3.2.4. بهداشت مواد غذایی		
وزارت بهداشت و درمان	3.2.5. بهداشت آب		
وزارت بهداشت و درمان	3.2.6. بهداشت حرفه ای		
سازمان محیط زیست	3.2.7. بهداشت محیط زیست		
وزارت بهداشت و درمان	3.2.8. بهداشت مناطق محروم		
وزارت بهداشت و درمان	3.2.9. ساخت مراکز درمانی و بیمارستان		
وزارت بهداشت و درمان	3.2.10. تجهیز مراکز درمانی و بیمارستان		
وزارت بهداشت و درمان	3.3.1. پیشگیری از بیماریها	3-3 دارو و درمان بیماران	
وزارت بهداشت و درمان	3.3.2. درمان بیماریها		
وزارت بهداشت و درمان	3.3.3. توانبخشی افراد		
وزارت بهداشت و درمان	3.3.4. تشخیص طبی		
وزارت بهداشت و درمان	3.3.5. طب گیاهی		
سازمان هلال احمر	3.4.1. امداد و نجات کوهستان	3-4 امداد و نجات	
سازمان هلال احمر	3.4.2. امداد و نجات حوادث طبیعی		
سازمان هلال احمر	3.4.3. امداد و نجات سوانح جاده ای		
وزارت بهداشت و درمان	3.5.1. ساخت مراکز درمانی و بیمارستان	3-5 زیرساخت بهداشت و درمان	
وزارت بهداشت و درمان	3.5.2. ساخت مراکز درمانی و بیمارستان		
سازمان محیط زیست و منابع طبیعی	4.1.1. کاهش آلودگی صنایع	4-1 محیط زیست	
سازمان محیط زیست و منابع طبیعی	4.1.2. کاهش آلودگی آب و هوا		
شهرداری	4.1.3. کمک به بازیافت زباله		
شهرداری	4.1.4. کمک به پاکیزگی محیط زیست شهری		
سازمان شهرداری ها و دهیاری ها	4.1.5. کمک به پاکیزگی محیط زیست روستاها		
سازمان محیط زیست	4.1.6. حفاظت از گونه های نادر گیاهی و حیوانی	4- محیط زیست و منابع طبیعی	
سازمان محیط زیست	4.1.7. حفاظت از جنگل		
سازمان محیط زیست	4.1.8. حفاظت از مراتع		
سازمان محیط زیست	4.1.9. حفاظت از شیلات		
سازمان محیط زیست	4.1.10. حفاظت از دریاها و دریاچه ها		

سازمان محیط زیست	4.1.11 حفاظت از تالابها	2- 4 منابع طبیعی	
سازمان محیط زیست	4.1.12 حیات وحش		
سازمان محیط زیست	4.2.1 حفاظت از منابع آب		
سازمان محیط زیست	4.2.2 حفاظت از منابع انرژی		
سازمان محیط زیست	4.2.3 مناطق حفاظت شده		
سازمان محیط زیست	4.2.4 معادن و منابع زیرزمینی		
سازمان محیط زیست	4.2.5 حفاظت از خاک		
سازمان محیط زیست	4.2.6 جلوگیری از گسترش بیابان زایی		
سازمان محیط زیست	4.2.7 حفظ غارهای طبیعی	5- عمران و آبادانی	5-1 کمک به عمران و آبادانی کشور
بنیاد مسکن انقلاب اسلامی	5.1.1 کمک به توسعه و آبادانی روستاها		
وزارت مسکن و شهر سازی	5.1.2 کمک به توسعه و آبادانی شهرها		
وزارت راه و شهر سازی	5.1.3 کمک به آبادانی مناطق محروم	6- فن آوری	6-1 فن آوریهای نوین، تعامل با مراکز علمی
وزارت علوم	6.1.1 برقراری تعامل مستمر بین دستگاههای دولتی و مراکز علمی		
وزارت علوم	6.1.2 پژوهش در علوم خاص		
وزارت ارتباطات	6.1.3 فناوری اطلاعات و ارتباطات		
وزارت علوم	6.1.4 توسعه فن آوریهای نوین در مراکز علمی	7-1 مهاجرین	
وزارت کشور	7.1.1 حمایت از آوارگان، مهاجرین و پناهندگان		
وزارت کشور	7.1.2 کمک به بازگشت آوارگان و مهاجرین خارجی		
وزارت کشور	7.1.3 کمک به معیشت پناهندگان	7-2 حفظ صلح	
سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی	7.2.1 ترویج فرهنگ صلح و مبارزه با خشونت		
سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی	7.2.2 توسعه فرهنگ و تمدن ایرانی و اسلامی در سایر کشورها		
سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی	7.2.3 معرفی دین اسلام به عنوان دین صلح و دوستی		
سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی	7.2.4 صدور انقلاب اسلامی و معرفی ارزشهای دینی و اخلاقی	7-4- امور بین الملل	7-3-17 انجمنهای دوستی
وزارت امور خارجه	7.3.1 کمک به توسعه روابط مسالمت آمیز		
سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی	7.3.2 کمک به توسعه روابط فرهنگی با سایر کشورها		
سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی	7.3.3 کمک به توسعه روابط اجتماعی با سایر کشورها		
وزارت امور خارجه	7.4.1 تعامل با سازمان ملل و نهادهای وابسته در سطح جهان		
وزارت امور خارجه	7.4.2 مبارزه با صهیونیسم		
وزارت امور خارجه	7.4.3 مبارزه با تروریسم		
وزارت امور خارجه	7.4.4 دفاع از ملت های مظلوم		
وزارت امور خارجه	7.4.4 غرب شناسی و شرق شناسی	8-1 توسعه انسانی و اقتصادی	8- امور زیر ساختی توسعه
وزارت علوم	8.1.1 کمک به ایجاد زیرساختهای توسعه علمی		
وزارت آموزش و پرورش	8.1.2 بهبود نظام و ساختار آموزش و پرورش		
وزارت علوم	8.1.3 بهبود نظام آموزش عالی		
وزارت اقتصاد و دارایی	8.1.4 کمک به فرآیند خصوصی سازی		
معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری	8.1.5 کمک به زیر ساخت های توسعه و آبادانی		
معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری	8.1.6 توسعه پایدار	9-1 امور ورزش	9- ورزش
وزارت ورزش و جوانان	9.1.1 توسعه ورزش همگانی		
وزارت ورزش و جوانان	9.1.2 توسعه رشته های خاص ورزشی		
وزارت ورزش و جوانان	9.1.3 حمایت از تیمهای ورزشی		
وزارت ورزش و جوانان	9.1.4 توسعه فضاهای ورزشی		
وزارت ورزش و جوانان	9.1.5 ترویج فرهنگ ورزشی		

وزارت ورزش و جوانان	9.1.6 توسعه ورزشهای بومی و محلی		
وزارت ورزش و جوانان	9.1.8 توسعه ورزشهای ابدایی		
وزارت کشور	10.1.1 کمک به انسجام و وحدت ملی	10-1 اتحاد اقوام و کمک به انسجام و وحدت ملی	10- اقوام
وزارت فرهنگ و ارشاد	10.1.2 حفظ سنت ها ، آداب و رسوم		
وزارت فرهنگ و ارشاد	10.1.3 حیای سنتهای پسندیده اقوام		
وزارت فرهنگ و ارشاد	10.1.4 توسعه فرهنگ بومی		
وزارت فرهنگ و ارشاد	10.1.5 معرفی مفاخر ملی		
وزارت فرهنگ و ارشاد	10.1.6 معرفی تمدن ایرانی اسلامی		